

ELDE YIKAMA BULAŞIK DETERJANLARINA ÇEVRE ETİKETİ VERİLMESİNE DAİR TASLAK KRİTERLER

MADDE 1- Bu kriterler 19.10.2018 tarih ve 30570 sayılı Çevre Etiket Yönetmeliği kapsamında düzenlenmiştir.

MADDE 2- Elde yıkama bulaşık deterjanı ürün grubu, çatal-bıçak, tencere, tava ve kaplar dahil olmak üzere cam eşyalar, tabaklar ve mutfak eşyaları gibi eşyaların el ile yıkanması için üretilmiş ve pazarlanmış deterjan ürünlerinden oluşur. Ürün grubu, hem hususi hem de ticari kullanıma yönelik ürünleri kapsamaktadır. Elde yıkama bulaşık deterjanı ürünleri, kimyasal maddelerin bir karışımı olup, üretici tarafından bilinçli olarak ilave edilmiş mikroorganizmaları içermemelidir.

MADDE 3- Çevre Etiket Yönetmeliği kapsamında elde yıkama bulaşık deterjanı ürün grubunda yer alan ürünlere çevre etiketi verilebilmesi için, işbu ekte belirtilen kriterlerin yerine getirilmesi gereklidir.

MADDE 4- Elde yıkama bulaşık deterjanı ürün grubu için belirlenen ekolojik kriterler ve ilgili değerlendirme ve doğrulama gereklilikleri kriterler güncelleninceye kadar geçerli olacaktır.

Kriterlerin Amaçları

Bu kriterler, özellikle aşağıdakilere katkıda bulunmayı amaçlar:

- Doğal yaşama ortamları ve ortak kaynaklar üzerindeki etkilerin azaltılması,
- Enerji tüketiminin azaltılması,
- Sağlığa zararlı veya başka şekilde kirletici maddelerin çevreye salımının azaltılması,
- Hammaddelerde ve nihai ürünlerde zararlı madde kullanımının azaltılması,
- Tüketicinin, ürünü çevresel etkileri en aza indirecek ve verimli bir şekilde kullanmasını sağlama.

Kriterler, daha düşük çevresel etkiye sahip ürünlerin etiketlenmesini destekleyecek şekilde belirlenmiştir

Değerlendirme ve Doğrulama Gereklilikleri

a. Gereksinimler

Her bir kriter dahilinde belirli değerlendirme ve doğrulama gereksinimleri belirtilmiştir.

Başvuru sahibinin, kriterlere uygunluğu göstermek için beyanlar, belgeler, analizler, test raporları veya diğer kanıtları yetkili kurumlara sunması gerektiğinde, bunlar duruma göre başvuru sahibi ve/veya tedarikçiler tarafından hazırlanabilir.

Testler, 27/01/2018 tarihli ve 30314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Deterjanlar Hakkında Yönetmeliğin Ek-1'inde de belirtildiği üzere, ISO 17025 standardı genel gerekliliklerini karşılayan ve usulüne uygun olarak akredite olmuş laboratuvarlarda yapılmalıdır.

İçinde bulunulan duruma uygun olarak, her bir kriter için belirlenmiş olan test yöntemlerinden farklı bir yöntem, başvuruyu değerlendiren Yetkili Kurum tarafından denkliği kabul edilmesi koşuluyla kullanılabilir.

Uygun olduğunda, yetkili kurumlar destekleyici belgeler talep edebilir ve bağımsız doğrulamalar veya tesis ziyaretleri gerçekleştirebilir.

Başvuruları değerlendirirken ve kriterlere uygunluğu izlerken, Yetkili Kurum, TS EN ISO 14001 gibi kabul görmüş çevresel yönetim sistemlerinin uygulanıyor olmasını dikkate alır, fakat bunu bir zorunluluk olarak talep etmez.

Bir ön koşul olarak, ürün, ürünün piyasaya sürülmesi planlanan ülke veya ülkelerin geçerli tüm yasal gereksinimlerini karşılamalıdır. Başvuru sahibi, ürünün bu gereksinimlere uygunluğunu beyan eder.

Bu ürün grubunda kullanılan kimyasal madde ve karışımların, sucul ortamlara toksisite ve biyolojik bozunabilirlik etkilerinin ortaya konulabilmesi gereklidir. Bunun için "AB Komisyonu Deterjan İçerik Veritabanı" (Detergent Ingredient Database - DID list) geliştirilmiş olup, deterjan ve kozmetik formülasyonlarında en çok kullanılan maddeleri içerir. Bu liste, Kritik Seyreltme Hacmi (Critical Dilution Volume - CDV) ile ilgili hesaplamalar için gerekli verilerin türetilmesi ve üründe kullanılan maddelerin biyolojik bozunabilirliğinin değerlendirilmesi için kullanılacaktır. DID listesinde bulunmayan maddeler için, ilgili verilerin nasıl elde edileceği konusunda rehberlik sağlanır.

Üründe kullanılan tüm maddelerin listesi; kimyasal adı, CAS no., DID no. (DID listesinden elde edilen) ve nihai ürün formülasyonundaki miktarları, işlevi ve formu (kullanılmışsa suda çözünabilir filmler de dahil) belirtilerek yetkili kuruma sunulacaktır. Bu konu ile ilişkili olarak yapılacak çalışmalarda, 27/01/2018 tarihli ve 30314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Deterjanlar Hakkında Yönetmeliğin Ek-7'nin C bölümünde öngörülen içerik veri belgesi temel alınarak hareket edilmelidir.

Koruyucular, esanslar ve renklendirici maddeler konsantrasyonları ne olursa olsun belirtilmelidir. Üründe kullanılan diğer maddeler, ağırlıkça %0,010 veya üzerindeki konsantrasyonlarda olduklarında belirtilmelidir.

Nanomalzemeler şeklinde bulunan tüm maddeler, listede 'nano' kelimesi parantez içinde yazılı olacak şekilde açıkça belirtilmelidir.

23/06/2017 tarihli ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni Ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik (KKDİK) uyarınca, listelenen her bir madde için Güvenlik Bilgi Formu (GBF) temin edilecektir. Bir karışımın parçası olduğu için tek bir madde için GBF mevcut değilse, başvuru sahibi karışımın GBF'sini temin edecektir.

b. Ölçüm eşikleri

Tablo 1'de belirtilen tüm üründe kullanılan maddelerin ekolojik kriterlere uygun olması gereklidir.

Kriterin adı	Süpfaktanlar (Yüzey aktif maddeler)	Koruyucu maddeler	Renklendirici maddeler	Esanslar	Diğer (örn; enzimler)
Sucul canlılar için toksisite	≥ 0,010	limit yok (*)	limit yok (*)	limit yok (*)	≥ 0,010
Biyolojik parçalanabilirlik	Süpfaktanlar	≥ 0,010	G/D	G/D	G/D
	Organikler	≥ 0,010	limit yok (*)	limit yok (*)	limit yok (*)
Südürelebilir palm yağı tedariki	≥ 0,010	G/D	G/D	G/D	≥ 0,010
Haric tutulmuş veya kısıtlanmış maddeler	Belirtilen hariç tutulmuş ve kısıtlanmış maddeler	limit yok (*)	limit yok (*)	limit yok (*)	limit yok (*)
	Tehlikeli maddeler	≥ 0,010	≥ 0,010	≥ 0,010	≥ 0,010
	Yüksek tehlike arz eden maddeler	limit yok (*)	limit yok (*)	limit yok (*)	limit yok (*)
	Esanslar	G/D	G/D	G/D	limit yok (*)
	Koruyucu maddeler	G/D	limit yok (*)	G/D	G/D
	Renklendirici maddeler	G/D	G/D	limit yok (*)	G/D
	Enzimler	G/D	G/D	G/D	G/D

Tablo 1 Elde yıkama bulaşık deterjanlarında kullanılan maddeler için kritere göre eşik seviyeleri (ağırlıkça %)

(*) 'limit yok' konsantrasyondan bağımsız olarak, kasıtlı olarak eklenen tüm maddeler, yan ürünler ve ham maddelerden gelen safsızlıklar (analitik tespit sınırı) anlamına gelir.

G/D: Geçerli değil.

REFERANS DOZAJ

Aşağıdaki dozaj, Türkiye Çevre Etiketleri kriterlerine uygunluğu belgelemeyi ve temizleme kabiliyetinin test edilmesini amaçlayan hesaplamalar için referans dozaj olarak alınacaktır:

Normal düzeyde kirli bulaşıkları temizlemek için kullanılacak 1 litre yıkama suyu için üretici tarafından önerilen en yüksek dozaj (g/l yıkama suyu veya ml/l yıkama suyu şeklinde belirtilir.)

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, kullanım dozajı talimatlarını içeren ürün etiketini veya kullanıcı talimat sayfasını sunacaktır.

KRİTERLER

Kriter 1 Sucul ortam için toksisite

Ürünün kritik seyreltme hacmi, bir ürünün sucul tatlı su ekosistemleri üzerindeki etkisini, ürünün (veya fonksiyonel birimin) bir miktarının su üzerinde herhangi bir öngörülebilir zararlı etki yaratmadığı konsantrasyona kadar seyreltmek için gerekli olan doğal su hacminin hesaplanması yoluyla tahmin eder. Ürünün kritik seyreltme hacmi (CDV_{kronik}), referans dozajı için belirtilen aşağıdaki sınırları aşmamalıdır.

Ürün tipi	Limit CDV (l/l yıkama suyu)
Elde yıkama bulaşık deterjanları	2500

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi ürünün CDV_{kronik} hesaplamasını temin edecektir.

CDV_{kronik} , ürünündeki tüm maddeler (i) için aşağıdaki denklem kullanılarak hesaplanır:

$$CDV_{kronik} = \sum CDV(i) = 100 \cdot \sum dozaj(i) \cdot \frac{DF(i)}{TF_{kronik}(i)}$$

Burada;

dozaj (i): (i) maddesinin referans dozdaki ağırlığı (gr),

DF(i): (i) maddesinin bozunma faktörü;

$TF_{kronik}(i)$: (i) maddesinin kronik toksisite faktörüdür.

DF(i) ve $TF_{kronik}(i)$ değerleri, DID listesinin en güncel A Bölümünde belirtildiği gibi alınacaktır. Üründe kullanılan bir maddenin A Bölümüne dahil edilmemiş olması durumunda, başvuru sahibi bu listenin B Bölümünde açıklanan yaklaşımı izleyerek ve ilgili belgeleri ekleyerek söz konusu değerleri hesaplayacaktır.

Kriter 2 Biyolojik bozunabilirlik

(a) Sürfaktanların biyolojik bozunabilirliği

Tüm sürfaktanlar (aerobik olarak) kolayca bozunabilir olmalıdır.

Buna ek olarak, 11/12/2013 tarihli ve 28848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik uyarınca sucul ortam için tehlikeli olarak sınıflandırılan tüm sürfaktanlar (Akut Kategori 1 (H400) veya Kronik Kategori 3 (H412)) aynı zamanda anaerobik olarak biyo-bozunabilir olmalıdır.

(b) Organik bileşiklerin biyolojik bozunabilirliği

Üründeki aerobik olarak biyolojik bozunabilir olmayan (kolayca biyolojik olarak bozunamayan, aNBO) veya anaerobik olarak biyolojik bozunabilir olmayan (anNBO) organik madde içeriği, referans dozajı için belirtilen aşağıdaki sınırları aşmamalıdır:

Ürün tipi	$aNBO$ (g/l yıkama suyu)	$anNBO$ (g/l yıkama suyu)
Elde yıkama bulaşık deterjanları	0,03	0,08

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, sürfaktanların bozunabilirliği ve üründeki aNBO ve anNBO hesaplaması için gerekli belgeleri temin edecektir.

Sürfaktanların bozunabilirliği ve organik bileşiklere ait aNBO ve anNBO değerleri için, en güncel DID listesine atıfta bulunulacaktır.

DID listesinin A Bölümünde yer almayan maddeler için, söz konusu listenin B Bölümünde açıklandığı gibi, aerobik ve anaerobik olarak biyolojik olarak bozunabilir olduklarını gösteren literatür veya diğer kaynaklardan alınan bilgiler ya da uygun test sonuçları temin edilecektir. Sürfaktanların biyobozunurluğunun belirlenmesine ilişkin uygulanacak testlerde 27/01/2018 tarihli ve 30314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deterjanlar Hakkında Yönetmeliğin Ek-3’ünde belirtilen yöntemler takip edilmelidir

Yukarıda tarif edilen bozunabilirlik ile ilgili belgelerin mevcut olmaması halinde, aşağıdaki üç alternatiften biri yerine getirilirse, sürfaktanlar dışındaki maddeler anaerobik bozunabilirlik şartından muaf tutulabilir:

- (1) kolayca bozunabilir ve düşük adsorpsiyona sahip ($A < \%25$);
- (2) kolayca bozunabilir ve yüksek desorpsiyona sahip ($D > \%75$);
- (3) kolayca bozunabilir ve biyobirikimli değil ⁽¹⁾.

Adsorpsiyon/desorpsiyon testleri 106 numaralı OECD Kılavuzu uyarınca yapılacaktır.

Kriter 3 Palm yağı, palm çekirdeği yağı ve türevlerinin sürdürülebilir olarak tedarik edilmesi

Palm yağı ve palm çekirdeği yağından elde edilen ürünlerde kullanılan maddeler sivil toplum kuruluşları, sanayi örgütleri ve hükümet de dahil olmak üzere geniş bir üyeliği olan, toprak, biyoçeşitlilik, organik karbon stokları ve doğal kaynakların korunması da dahil olmak üzere çevresel etkileri ele alan, çok paydaşlı kuruluşlara dayalı bir sürdürülebilir üretim sertifikalandırma programının gereksinimlerini karşılayan yetiştiricilerden tedarik edilmelidir.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, üçüncü taraf sertifikaları ve gözetim zinciri yoluyla, üründe kullanılan maddelerin üretiminde kullanılan palm yağı ve palm çekirdeği yağının sürdürülebilir şekilde yönetilen yetiştiricilerden tedarik edildiğine dair kanıt sunmalıdır.

Kabul edilen sertifikalar arasında, (ürün çeşidi belli olan palm yağı, ayrıştırılmış veya kütle denklığı ile üretilmiş) Sürdürülebilir Palm Yağı Yuvarlak Masası (RSPO) veya eşdeğeri veya daha katı bir sürdürülebilir üretim şeması bulunacaktır.

Palm yağının kimyasal türevleri ve palm çekirdeği yağı için, en son ticari yılda Yıllık İlerleme Bildirimi (Annual Communications of Progress - ACOP) kapsamında beyan edilen temin ve itfa edilmiş GreenPalm sertifikalarını sağlayarak, GreenPalm ya da eşdeğeri bir Book and Claim sistemi yoluyla sürdürülebilirliğin gösterilmesi kabul edilebilir olacaktır.

Kriter 4 Hariç tutulan ve kısıtlanmış maddeler

(a) Belirtilen hariç tutulan ve kısıtlanmış maddeler

(i) Hariç tutulan maddeler

Aşağıda belirtilen maddeler konsantrasyona bakılmaksızın ürün formülasyonuna dahil edilmeyecektir:

- Alkil fenol etoksilatlar (APEO) ve diğer alkil fenol türevleri;
- Atranol;
- Kloroatranol;
- Dietilenetriaminepentaasetik asit (DTPA);
- Etilendiamintetraasetik asit (EDTA) ve tuzları;

⁽¹⁾ BCF < 100 veya $\log K_{ow} < 3,0$ ise, söz konusu maddenin biyobirikimli olmadığı kabul edilir. Hem BCF hem de $\log K_{ow}$ değerleri mevcutsa, ölçülen en yüksek BCF değeri kullanılacaktır. Bu değerlere GBF’lerden de ulaşılabilir.

- Formaldehit ve salıcıları (örneğin, 2-bromo-2-nitropropan-1,3-diol, 5-bromo-5-nitro-1,3-dioksan, sodyum hidroksil metil glisinat, diazolidinilüre); ağırlıkça %0,010 konsantrasyona kadar polialkoksi kimyası bazı sürfaktanlardaki formaldehit safsızlıkları hariç;
- Esanslar (sadece profesyonel kullanım amaçlı ürünler için);
- Glutaraldehit;
- Hidroksisoheksil 3-sikloheksen karboksaldehit (HICC);
- Mikroplastikler;
- Nanogümüş;
- Nitromuskular ve polisiklik miskler;
- Fosfatlar;
- Perflorlu alkilatlar;
- Kolayca biyolojik olarak bozunamayan kuaterner amonyum tuzları;
- Reaktif klor bileşikler;
- Rodamin B;
- Triklosan;
- 3-iyodo-2-propinil bütikarbamat.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, uygunsuzsa, listelenen maddelerin konsantrasyondan bağımsız olarak ürün formülasyonuna dahil edilmediğini teyit eden, tedarikçilerden gelen beyanlarla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı sunacaktır.

(ii) Kısıtlanmış maddeler

Aşağıda belirtilen maddeler, aşağıda belirtilen konsantrasyonların üzerinde ürün formülasyonuna dahil edilmeyecektir:

- 2-metil-2H-izotiazol-3-on: ağırlıkça %0,0050;
- 1,2-Benzizotiazol-3(2H)-on: ağırlıkça %0,0050;
- 5-kloro-2-metil-4-izotiazolin-3-on/2-metil-4-izotiazolin-3-on: ağırlıkça %0,0015;

Elemental P olarak hesaplanan toplam fosfor (P) içeriği 0,08 g/l yıkama suyu ile sınırlandırılacaktır.

23.05.2005 tarihli ve 25823 sayılı Kozmetik Yönetmeliği Ek-III içerisinde yer alan koku alerjenleri, ürün başına ağırlıkça %0,010'dan fazla oranda mevcut olmayacaktır. Bu maddeler, yine aynı yönetmelik kapsamında belirlenen terminoloji kullanılarak listelenmelidir.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi aşağıdaki belgeleri temin edecektir:

- a. İzotiazolinonlar kullanılıyorsa, uygunsuzsa, kullanılan izotiazolinonların içeriğinin belirlenen sınırlara eşit veya bunlardan daha düşük olduğunu doğrulayan ve tedarikçilerden alınan beyanlarla desteklenen imzalı uygunluk beyanları temin edilecektir;
- b. Uygunsuzsa, toplam fosfor miktarının belirlenen sınırlara eşit veya bunlardan daha düşük olduğunu doğrulayan ve tedarikçilerden alınan beyanlarla desteklenen imzalı uygunluk beyanları temin edilecektir. Beyan, ürünün toplam fosfor içeriği hesaplamaları ile desteklenecektir;
- c. Uygunsuzsa, 23.05.2005 tarihli ve 25823 sayılı Kozmetik Yönetmeliği Ek-III içerisinde yer alan koku alerjenlerinin, belirlenen sınırlardan daha fazla miktarda bulunmadığını doğrulayan ve tedarikçilerden alınan beyanlarla desteklenen imzalı uygunluk beyanları temin edilecektir. Profesyonel ürünler için, esans bulunmadığına dair imzalı bir beyan sunulacaktır.

(b) Zararlı maddeler

(i) Nihai ürün

Nihai ürün, 11/12/2013 tarihli ve 28848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında tanımlandığı şekilde ve Tablo 2’deki liste uyarınca akut toksik, belirli hedef organ toksisitesine sahip, solunum veya cilt hassaslaştırıcı, sucul ortam için tehlikeli, üreme için kanserojen, mutajenik veya toksik olarak sınıflandırılmış ve etiketlenmiş olacaktır.

(ii) Üründe kullanılan maddeler

Ürün, 11/12/2013 tarihli ve 28848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında tanımlandığı şekilde ve Tablo 2’deki liste uyarınca akut toksik, belirli hedef organ toksisitesine sahip, solunum veya cilt hassaslaştırıcı, sucul ortam için tehlikeli, üreme için kanserojen, mutajenik veya toksik olarak sınıflandırılma ya da etiketlenme kriterlerini karşılayacak şekilde, ağırlıkça %0,010 konsantrasyon limitinde ya da üzerinde madde içermeyecektir.

Daha sıkı kontrollerin gerektiği durumlarda, 11/12/2013 tarihli ve 28848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında belirlenmiş konsantrasyon sınırları geçerli olacaktır.

Tablo 2 Kısıtlanmış zararlılık sınıfları ve kategorizasyon

Akut toksisite	
Kategori 1 ve 2	Kategori 3
H300 Yutulması halinde öldürücüdür.	H301 Yutulması halinde toksiktir.
H310 Cilt ile teması halinde öldürücüdür.	H311 Cilt ile teması halinde toksiktir.
H330 Solunması halinde öldürücüdür.	H331 Solunması halinde toksiktir.
H304 Yutulduğunu ya da solunum yollarına girdiği takdirde öldürücü olabilir.	EUH070 Gözle teması halinde toksiktir.
Spesifik hedef organ toksisitesi	
Kategori 1	Kategori 2
H370 Organlarda hasara yol açar.	H371 Organlarda hasara yol açabilir.
H372 Uzun süreli veya tekrarlı maruz kalma sonucu organlarda hasara yol açar.	H373 Uzun süreli veya tekrarlı maruz kalma sonucu organlarda hasara yol açabilir.
Solunum ve cilt hassasiyeti	
Kategori 1A/1	Kategori 1B
H317 Alerjik cilt reaksiyonuna neden olabilir.	H317 Alerjik cilt reaksiyonuna neden olabilir.
H334 Solunması halinde nefes alma zorlukları, astım nöbetleri veya alerjiye yol açabilir.	H334 Solunması halinde nefes alma zorlukları, astım nöbetleri veya alerjiye yol açabilir.

Kanserojen, mutajenik veya üreme için toksik

Kategori 1A ve 1B	Kategori 2
H340 Genetik hasara yol açabilir.	H341 Genetik hasara yol açma şüphesi vardır.
H350 Kansere yol açabilir.	H351 Kansere yol açma şüphesi vardır.
H350i Soluma ile kansere yol açabilir.	
H360F Üremeye zarar verebilir.	H361f Üremeye zarar verme şüphesi vardır.
H360D Doğmamış çocukta hasara yol açabilir.	H361d Doğmamış çocukta hasara yol açma şüphesi vardır.
H360FD Üremeye zarar verebilir. Doğmamış çocukta hasara yol açabilir.	H361fd Üremeye zarar verme şüphesi vardır. Doğmamış çocukta hasara yol açma şüphesi vardır.
H360Fd Üremeye zarar verebilir. Doğmamış çocukta hasara yol açma şüphesi vardır.	H362 Emzirilen çocuğa zarar verebilir.
H360Df Doğmamış çocukta hasara yol açabilir. Üremeye zarar verme şüphesi vardır.	

Sucul ortamda tehlikeli

Kategori 1 ve 2	Kategori 3 ve 4
H400 Sucul ortamda çok toksik etki.	H412 Sucul ortamda uzun süre kalıcı, zararlı etki.
H410 Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.	H413 Sucul ortamda uzun süre kalıcı, zararlı etki yapabilir.
H411 Sucul ortamda uzun süre kalıcı, toksik etki.	

Ozon tabakasına zararlı

H420 Ozon tabakasına zararlı.	
-------------------------------	--

Bu kriter, 23/06/2017 tarihli ve 30105 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni Ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik (KKDİK) Ek IV ve Ek V kapsamında belirtilen ve belirli maddelerin kayıt, alt kullanıcı ve değerlendirme gereksinimlerinden muaf tutulmasına ilişkin kriterleri belirleyen aynı yönetmeliğin 2. Maddesinin Beşinci Fıkrasının (a) ve (b) Bendleri kapsamında yer alan maddeler için geçerli değildir. Bu istisnanın geçerli olup olmadığını belirlemek için, başvuru sahibi ağırlıkça %0,010 üzerinde bir konsantrasyonda mevcut olan maddeleri tarayacaktır.

Tablo 3'te yer alan maddeler ve karışımlar, 4. kriterin (b)(ii) maddesinden muaftır.

Tablo 3 İstisnai Maddeler

Madde	Tehlike ifadesi
Süpfaktanlar	H400 Sucul ortamda çok toksik etki.
	H412 Sucul ortamda uzun süre kalıcı, zararlı etki.
Subtilisin	H400 Sucul ortamda çok toksik etki.
	H411 Sucul ortamda uzun süre kalıcı, toksik etki.
Enzimler (*)	H317 Alerjik cilt reaksiyonuna neden olabilir.
	H334 Solunması halinde nefes alma zorlukları, astım nöbetleri veya alerjiye yol açabilir.
MGDA ve GLDA'da safsızlık olarak NTA (**)	H351 Kansere yol açma şüphesi vardır.

(*) Preparatlardaki stabilizatörler ve diğer yardımcı maddeler dahil.

(**) Nihai üründeki toplam konsantrasyon %0,2'den düşük olduğu sürece, ham maddede %0,10'dan düşük konsantrasyonlarda.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, nihai ürün için ve nihai üründe ağırlıkça %0,010'dan daha fazla konsantrasyonda bulunan tüm maddeler için bu kritere uygunluğu gösterecektir. Başvuru sahibi, uygunsa, üründe bulunan maddelerin, üründe mevcut oldukları şekil ya da fiziksel durumlarda Tablo 2'de listelenen tehlike beyanlarından biri veya daha fazlası ile sınıflandırmaya kriterlerini karşılamadığını teyit eden ve tedarikçilerden alınan beyanlarla ya da GBF formlarıyla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı temin edecektir.

23/06/2017 tarihli ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik (KKDİK) Ek IV ve Ek V kapsamında listelenen ve aynı yönetmeliğin 2. Maddesinin Beşinci Fıkrasının (a) ve (b) Bendlerinde muaf tutulan maddeler için, başvuru sahibi tarafından bu yönde bir beyanda bulunulması uygunluk için yeterli olacaktır.

Başvuru sahibi, uygunsa, üründe bulunan maddelerin istisna koşullarını karşıladığını teyit eden ve tedarikçilerden alınan beyanlarla ya da GBF formlarıyla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı temin edecektir.

(c) Yüksek önem arz eden maddeler (SVCH)

Nihai ürün, Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmeliğin 47. Maddesindeki hükümlere uygun olarak Ek-14 izne tabi maddeler listesine eklenmeye aday listesinde yer alan maddeleri ihtiva edemez.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, uygunsa, aday listede verilen maddelerin üründe bulunmadığını teyit eden ve tedarikçilerden alınan beyanlarla ve GBF formlarıyla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı temin edecektir.

Yüksek önem arz eden maddelerin en güncel listesine atıf, başvuru tarihinde yapılacaktır.

(d) Esanslar

Ürüne esans olarak eklenen tüm maddeler, Uluslararası Parfüm Birliği (IFRA) ⁽¹⁾ uygulama kuralları uyarınca üretilecek ve işlenecektir. IFRA standartlarının yasaklama, kısıtlanmış kullanım ve maddeler için belirtilen saflık kriterlerine ilişkin önerileri üretici tarafından takip edilecektir.

(1): IFRA internet sitesinde mevcuttur: <http://www.ifraorg.org>.

Esanslar profesyonel kullanım için olan el bulaşık deterjanlarında kullanılmamalıdır.

Değerlendirme ve doğrulama: Duruma göre tedarikçi veya esans üreticisi, imzalı bir uygunluk beyanı sağlayacaktır.

(e) Koruyucu maddeler

(i) Ürün sadece ürünü korumak için ve yalnızca bu amaç için uygun dozajda koruyucu madde içerebilir. Burada biyosidal özellikleri de olan sürfaktanlar kast edilmemektedir.

(ii) Ürün, biyobirikimli olmamaları koşuluyla koruyucu madde içerebilir. $BCF < 100$ veya $\log Kow < 3,0$ olan koruyucu maddelerin biyobirikimli olmadığı kabul edilir. Hem BCF hem de $\log Kow$ değerleri mevcutsa, ölçülen en yüksek BCF değeri kullanılacaktır.

(iii) Ambalaj üzerinde veya başka herhangi bir şekilde ürünün antimikrobiyal veya dezenfekte edici bir etkiye sahip olduğunu iddia etmek veya önermek yasaktır.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, uygunsa, ürüne eklenen tüm koruyucu maddeleri ve bunların BCF ya da $\log Kow$ değerleriyle ilgili bilgi sağlayan ve tedarikçilerden alınan beyanlarla ve ayrıca GBF formlarıyla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı temin edecektir. Başvuru sahibi ayrıca ambalajın tasarımını da sunacaktır.

(f) Renklendirici maddeler

Ürün içindeki renklendirici maddeler biyobirikimli olmamalıdır.

$BCF < 100$ veya $\log Kow < 3,0$ olan renklendirici maddelerin biyobirikimli olmadığı kabul edilir. Hem BCF hem de $\log Kow$ değerleri mevcutsa, ölçülen en yüksek BCF değeri kullanılacaktır. Gıdalarda kullanılması onaylanmış renklendirici maddeler söz konusu olduğunda, biyobirikim potansiyeli ile ilgili belge sunulması gerekli değildir.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, uygunsa, ürüne eklenen tüm renklendirici maddeleri ve bunların BCF ya da $\log Kow$ değerleriyle ilgili bilgi sağlayan ve tedarikçilerden alınan beyanlarla ve ayrıca GBF formlarıyla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı ya da renklendirici maddelerin gıda kullanımına uygun olduğunu gösteren belgeler temin edecektir.

(g) Enzimler

Sadece kapsüllenmiş enzimler (katı halde) ve enzim sıvıları/bulamaçları kullanılmalıdır.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, uygunsa, ürüne eklenen tüm enzimleri gösteren ve tedarikçilerden alınan beyanlarla ve ayrıca GBF formlarıyla desteklenen imzalı bir uygunluk beyanı temin edecektir.

(h) Aşındırıcı özellikler

Nihai ürün, 11/12/2013 tarihli ve 28848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik uyarınca “H314 Ciddi cilt yanıklarına ve göz hasarına yol açar” ifadesi ile “Aşındırıcı” olarak ve “Cilt aşındırıcı/tahriş edici”, kategori 1A, 1B, 1C karışımı olarak sınıflandırılmış olmamalıdır.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, formülasyonun bir parçası olarak veya formülasyona dahil edilen herhangi bir karışımın bir parçası olarak ürün içinde kullanılan ve , 11/12/2013 tarihli ve 28848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik uyarınca H314 ifadesi ile “Aşındırıcı” olarak sınıflandırılan tüm maddelerin tam konsantrasyonlarını, ürün GBF formları ile birlikte yetkili kuruma sunacaktır.

Kriter 5 – Ambalaj

(a) Ağırlık/amaca uygunluk oranı (Weight/utility ratio - WUR)

Ürünün ağırlık/amaca uygunluk oranı (WUR) sadece birincil ambalaj için hesaplanmalı ve referans dozaj için aşağıdaki değerleri aşmamalıdır.

Ürün tipi	WUR (g/l yıkama suyu)
Elde yıkama bulaşık deterjanları	0,6

%80'inden fazlası geri dönüştürülmüş malzemelerden imal edilmiş birincil ambalajlar bu gereksinimden muaftır.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi ürünün WUR hesaplamasını sunacaktır. Ürün farklı ambalajlarda (yani farklı hacimlerde) satılıyorsa, Türkiye Çevre Etiketinin verileceği her ambalaj boyutu için hesaplama yapılacak ve sunulacaktır.

WUR aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$WUR = \sum ((Wi + Ui)/(Di + Ri))$$

Burada;

Wi: (i) birincil ambalajın ağırlığı (g);

Ui: (i) birincil ambalajdaki tüketim sonrası geri dönüştürülmüş olmayan ambalajın ağırlığı (g). Başvuru sahibi aksini ispat etmediği müddetçe $Ui = Wi$ olarak alınır;

Di: (i) birincil ambalajda bulunan referans doz sayısı;

Ri: yeniden dolum endeksidir. $Ri = 1$ (ambalaj aynı amaç için tekrar kullanılmıyorsa) ya da $Ri = 2$ (başvuru sahibi ambalaj bileşeninin aynı amaç için tekrar kullanılabilceğini belgeleyebiliyor ve yeniden doldurulmuş ambalaj satıyorsa).

Başvuru sahibi, ilgili belgelerle birlikte, tüketim sonrası geri dönüştürülmüş malzemenin içeriğini doğrulayan imzalı bir uygunluk beyanı sunacaktır. Ambalaj imal etmek için kullanılan ham madde, dağıtım aşamasında veya tüketici aşamasında ambalaj üreticilerinden toplanmışsa, ambalaj tüketim sonrası geri dönüştürülmüş ambalaj olarak kabul edilir.

(b) Geri dönüşüm için tasarım

Plastik ambalajlar, ayırma veya yeniden işlemeye engel olduğu veya geri dönüşüm kalitesini düşürdüğü bilinen potansiyel kirlenici maddelerden ve uyumsuz malzemelerden kaçınarak etkili geri dönüşümü kolaylaştırmak üzere tasarlanmalıdır. Etiket veya giydirmeler, kapak kısmı ve varsa bariyer kaplamaları, Tablo 4'te listelenen malzeme ve bileşenleri tek başına veya birlikte içermemelidir. Pompa mekanizmaları (spreyler dahil) bu gereksinimden muaftır.

Ambalaj elemanı	Hariç tutulan malzemeler ve bileşenler (*)
Etiket veya giydirme	<ul style="list-style-type: none"> – PET, PP veya HDPE şişe ile birlikte PS etiket veya giydirme – PET, PP veya HDPE şişe ile birlikte PVC etiket veya giydirme – PET şişe ile birlikte PETG etiket veya giydirme – PET şişe ile birlikte kullanılan ve > 1 g/cm³ yoğunluğa sahip, herhangi bir plastik malzemeden imal giydirmeler/etiketler – PP ya da HDPE şişe ile birlikte kullanılan ve < 1 g/cm³ yoğunluğa sahip, herhangi bir plastik malzemeden imal giydirmeler/etiketler – Metalize edilmiş veya ambalaj gövdesine kaynaklanmış etiketler veya giydirmeler (kalıp etiketlemede)
Kapak kısmı	<ul style="list-style-type: none"> – PET, HDPE veya PP şişe ile birlikte PS kapak kısmı – PET, PP veya HDPE şişe ile birlikte PVC kapak kısmı – PET şişe ile birlikte kullanılan PETG kapama kısmı veya > 1 g/cm³ yoğunluğa sahip kapak kısmı malzemesi – Şişeden kolayca ayrılmayan metal, cam veya EVA'dan imal kapak kısımları – Silikondan imal kapak kısımları. PET şişe ile birlikte kullanılan ve < 1 g/cm³ yoğunluğa sahip silikon kapak kısımları ve PEHD ya da PP şişe ile birlikte kullanılan ve > 1 g/cm³ yoğunluğa sahip silikon kapak kısımları muafittir. – Ürün açıldıktan sonra şişede veya kapak kısmında sabit kalan metalik folyolar veya contalar.
Bariyer kaplamalar	Poliamid, fonksiyonel poliolefinler, metalize ve ışık engelleyici bariyerler

(*) EVA - Etilen vinil asetat, HDPE - Yüksek yoğunluklu polietilen, PET - Polietilen tereftalat, PETG - Glikol modifiyeli polietilen tereftalat, PP - Polipropilen, PS - Polistiren, PVC - Polivinilklörür

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, konteyner, etiket veya giydirme, yapıştırıcı, kapak kısmı ve bariyer kaplaması dahil olmak üzere, ambalajın malzeme bileşimini belirten imzalı bir uygunluk beyanını, birincil ambalajın fotoğrafları veya teknik çizimleri ile birlikte yetkili kuruma sunacaktır.

Kriter 6 –Kullanıma uygunluk

Ürün, AB Çevre Etiket Sistemi tarafından uygulanan 'Elde yıkama bulaşık deterjanları için performans testi çerçevesi'⁽¹⁾ uyarınca su sertliği için üretici tarafından önerilen en düşük sıcaklıkta ve dozda tatmin edici bir yıkama performansına sahip olacaktır.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, ürünün çerçevede belirtilen koşullarda test edildiğini ve sonuçların ürünün en azından gerekli minimum yıkama performansına ulaştığını gösteren belgeleri sunacaktır. Başvuru sahibi ayrıca, uygunsa, test ve kalibrasyon laboratuvarları için ilgili uyumlaştırılmış standartlarda yer alan laboratuvar gerekliliklerine uygunluğu gösteren belgeleri de sağlayacaktır.

Denklik yetkili kurum tarafından değerlendirilip kabul edilirse, eşdeğer bir test performansı da kullanılabilir.

Kriter 7 –Kullanıcı bilgileri

Ürün performansını en üst düzeye çıkarmak, oluşan atıkları en aza indirmek ve su kirliliğini ve kaynak tüketimini azaltmak için gerekli kullanım talimatları ürünle birlikte sunulmalıdır. Bu talimatlar okunaklı olmalı veya grafik gösterimi ya da simgeler içermeli ve aşağıdaki bilgileri kapsmalıdır:

(1): https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/documents/performance_test.pdf

(a) Dozaj talimatları

Başvuru sahibi, tüketicilerin önerilen dozajı ayarlamasına yardımcı olmak için uygun adımları atacak, dozaj talimatlarını ve uygun bir dozaj sistemini (örn. kapak) kullanıma sunacaktır.

Dozaj talimatları, en az iki kirlenme seviyesi için önerilen dozu ve varsa su sertliğinin dozaj üzerindeki etkisini içermelidir.

Varsa, ürünün pazarlanması planlanan bölgedeki en yaygın su sertliği veya bu bilginin nerede bulunabileceği belirtilecektir.

(b) Ambalaj imha bilgileri

Birincil ambalaj, ambalajın yeniden kullanımı, geri dönüşümü ve doğru imhası hakkında bilgi verilmelidir.

(c) Çevre ile ilgili bilgiler

Birincil ambalajda, enerji ve su tüketimini en aza indirmek ve su kirliliğini azaltmak için doğru dozu ve önerilen en düşük sıcaklığı kullanmanın önemini belirten bir metin olacaktır.

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, ürün etiketinin bir örneğiyle birlikte imzalı bir uygunluk beyanı sunacaktır.

Kriter 8 –Türkiye Çevre Etiketini üzerinde görünen bilgiler

Logo görünür ve okunaklı olacaktır. Türkiye Çevre Etiketini kayıt/lisans numarası ürün üzerinde okunaklı ve net şekilde görülecektir.

Başvuru sahibi, etikete aşağıdakileri içeren opsiyonel bir metin kutusu eklemeyi tercih edebilir:

- Sucul ortam üzerinde düşük etki
- Düşük miktarda tehlikeli madde
- Temizleme performansı test edilmiştir ibaresi

Değerlendirme ve doğrulama: Başvuru sahibi, imzalı bir uygunluk beyanı ile birlikte, ürün etiketinin bir numunesini ya da Türkiye Çevre Etiketini'nin yerleştirildiği ambalajın tasarımını sunacaktır.

Kriter 9 Mevzuata uygunluk kriterleri

a) Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden yürürlüğe giren mer'î mevzuat kapsamında gerekli yükümlülüklerini yerine getirmiş olmalıdır.

b) Bakanlığın belirlediği "Sıfır Atık" politikaları kapsamında gereklilikleri yerine getirmiş olmalıdır.